

ЮНІСТЬ

Із кораблика, який ішов із Сорренто, я висадився на маленький пляж. Юрба хлопців грала поміж перевернутих човнів, інші хизувалися своїми засмаглими бронзовими тілами на дошках для серфінгу. Немолоді рибалки в червоних фригійських ковпаках, сидячи біля своїх будинків-човнів, лагодили сітки. Навпроти місця, де ми пришвартувалися, стояло з пів дюжини віслюків із сідлами на спинах та квітами у вуздечках, а навколо них теревенили й співали дівчата. У їхніх чорних косах виднілися срібні прикраси, а на плечі спадали червоні хустки. Маленького віслючка, який мав довести мене до Капрі, звали Росіна, а дівчину — Джоя. Її чорні блискучі очі випромінювали палку юність, уста були червоними, ніби коралове намисто на шиї, міцні білі зуби сяяли, мов перлини, від щасливого сміху. Вона сказала, що їй п'ятнадцять, я ж відповів, що почуваюся молодшим, ніж будь-коли раніше. Утім, Росіна була стара, è antica¹, уточнила Джоя. Саме тому я зліз із сідла й ліниво поплентався звивистою доріжкою до села. Переді мною босоніж, у вінку з квітів на голові, мов молода німфа, танцювала Джоя, а позаду, похиливши голову та опустивши вуха, мучилася Росіна. Здавалося, що вона була занурена в глибокі роздуми. Я зовсім не мав часу думати, в моїй голові вирували неймовірні

---

¹ Дуже стара (іт.).

дива, серце сповнювали радощі життя, світ був прекрасним для мене — вісімнадцятирічного юнака. На своєму шляху ми подолали дрокові куці та мирт у пишному цвітінні; то тут, то там серед солодко-пахучих трав нам траплялися маленькі квіточки, яких я ніколи не бачив раніше на землі Ліннея¹, вони граційно тягнулися вгору, щоб поглянути на нас.

— Як називається ця квітка? — спитав я Джою. Вона взяла рослину з моїх рук, глянула на неї з любов'ю і промовила: «Fiore!»².

— А ось ця?

Вона глянула на неї з такою ж ніжністю і мовила: «Fiore!».

— А як ти називаєш ось цю?

— Fiore! Bello! Bello!³

Джоя зірвала жменю пахучого мирта, але мені не дала. Вона пояснила, що ці квіти для святого Констанцо — покровителя острова Капрі, безгрішного, який сотворив так багато чудес. Святий Констанцо — bello! bello!⁴

Довга вервечка дівчат із туфовими плитами на головах у величній ході повільно дісталася нас, ніби каріатиди з Ерехтейону⁵. Одна з них привітно усміхнулася до мене й почастивала апельсином. Це була сестра Джої, ще гарніша, як мені здавалося. Їх восьмеро братів і сестер у родині, ще двоє померли — вони в раю. Їхній батько добував корали десь на чужині, в Barbaria⁶, тільки глянь на пречудове коралове намисто, яке він надіслав, «che bella collana! Bella! Bella!»⁷.

¹ Карл Лінней — шведський природознавець, ботанік та лікар. «Земля Ліннея» — Швеція, звідки походить і автор.

² Квітка! (іт.)

³ Квітка! Гарна! Гарна! (іт.)

⁴ Чудовий, чудовий! (іт.)

⁵ Пам'ятка давньогрецької архітектури, храм на місці суперечки Афіни та Посейдона-Ерехтея на Акрополі в Афінах за право володіти Аттикою.

⁶ У варварських краях. В античні часи чужинців називали варварами.

⁷ Яке гарне намисто! Гарне! Гарне! (іт.)

— І ти також гарна, Джое, *bella, bella!*

— Так, — відповіла вона.

Я спіткнувся об шматок мармуру.

— *Roba di Timberio!*⁸ — пояснила Джоя. — *Timberio cattivo, Timberio mal'occhio, Timberio camorrista!*^{9,10} — вона плюнула на мрамур.

— Так, — відповів я, згадавши Тацита та Светонія¹¹, — поганий Тиберій!

Ми вийшли на дорогу й опинилися на центральній площі — п'яцці, де двійко моряків стояли на парапеті й дивилися на море. Кілька сонних капрійців сиділи навпроти устричної дона Антоніо, а пів дюжини священників широко жестикулювали в енергійній бесіді, стоячи на східцях та запрошуючи до церкви: «*Moneta! Moneta! Molta moneta! Niente moneta!*»¹². Джоя побігла поцілувати руку дону Джачинто, який сповідав її та був *un vero santo*¹³, хоча таким не здавався. Вона сповідувалася двічі на місяць, а як часто це робив я?

Зовсім не робив!

Поганець! Поганець!

Чи розкаже вона дону Джачинто, що я поцілував її в щоку під лимонним деревом?

Звісно, ні.

Ми минули село й зупинилися в Пунті Трагара.

— Я зійду на вершину тої скелі, — сказав я, вказуючи пальцем на найкрутіший із трьох Фаральоні¹⁴, які виблискували,

⁸ Це речі Тиберія (*ит.*).

⁹ Тиберій злий! Тиберій поганий! Тиберій лихоокий! (*ит.*)

¹⁰ Імператор, який останні одинадцять років життя провів на острові Капрі; його й досі пам'ятають капрійці й називають Тиберієм. — *Прим. авт.*

¹¹ Історики античних часів, які описували життя імператора Тиберія.

¹² Монета! Монета! Багато монет! Жодної монети! (*ит.*)

¹³ Справжній святий (*ит.*).

¹⁴ Острови-скелі біля о. Капрі.

ніби аметисти, у нас під ногами. Та Джоя була впевнена, що мені це не вдасться. Рибалка, який, шукаючи яйця чайок, намагався забратися на скелю, впав у море — такі жарти злого духа, який жив там у тілі ящера, такого синього, як Блакитний грот¹. Він оберігав золоті скарби, які заховав там сам Тиберій.

Здіймаючись над маленьким дружним селом, похмурі обриси гори Соларо виділялися над небосхилом завдяки грізним горам та неприступним скелям.

— Я хочу підкорити ту гору просто зараз! — вигукнув я.

Утім, Джої геть не сподобалася ця ідея. Крута стежка зі сімсот сімдесяти семи сходинок, яку сам Тиберій вирубав у камені, вела до гірського схилу, де на півдорозі вгору в темній печері жив страшний вовкулака, який уже поласував кількома християнами. На вершині сходів розташовувалося Анакапрі, там лише *gente di montagna*² жили там, вони погані люди; жоден *forestieri*³ ніколи не ходив туди, та й сама вона не була там. Краще вже піднятися до Вілли Тиберія, чи до Арки Природи, чи Гроту Матроманія!

— Ні, мені ніколи, я просто зараз мушу зійти на ту гору.

Повернулися ми на головну площу, щойно іржаві дзвони старої каплиці пробили дванадцятую годину, сповіщаючи, що макарони вже готові. Чому б принаймні не пообідати мені під великою пальмою готелю Пагано? *Tre piatti, vino a volontà, prezzo una lira*⁴. Ні, я не мав часу, мені треба зійти на гору саме зараз.

— *Addio, Gioia bella, bella! Addio Rosina! Addio, addio e presto ritorno!*⁵

¹ Грот на північному березі о. Капрі.

² Люди гір (*ит.*).

³ Чужинець (*ит.*).

⁴ Три страви, вино без обмежень, усе за одну ліру (*ит.*).

⁵ Бувай, прекрасна, прекрасна Джое! Бувай, Росіно! Бувайте, бувайте, я ще повернуся! (*ит.*)

— *E un pazzo inglese*⁶ — то були останні слова, які прозвучали з коралових вуст Джої, бо за покликом долі я скочив на фінікійські сходи до Анакапрі. На половині шляху вгору я обігнав немолоду жінку з величезним кошиком апельсинів, який вона тримала на голові. «*Vuon giorno, signorino*»⁷. Вона поставила свій кошик на землю і пригостила мене апельсином. Зверху в кошику лежала купка газет та листів, перев'язаних червоною хусткою. То була Марія Поштарка, яка двічі на тиждень доставляла листи до Анакапрі, а згодом стала моєю близькою подругою. Я бачив, як вона померла у віці дев'яноста п'яти років. Жінка покопирсалася в листах, обрала найбільший конверт і попрохала мене сказати їй, чи не адресований він Нанніні Козарисі, яка відчайдушно чекала *la lettera*⁸ з Америки від свого чоловіка. Ні, це був не той лист. Можливо, ось цей? Ні, цей для синьйори Дездемони Вакки.

— Синьйора Дездемона Вакка, — недовірливо повторила Марія. — Можливо, мається на увазі *la moglie dello Scarteluzzo*⁹, — промовила вона спроквола. Наступний лист був для синьйора Улісса Десідеріо. — Я думаю, мається на увазі *Carolimone*¹⁰, — припустила стара Марія, — він отримав схожого листа місяць тому. Наступний був для поважної синьйори Росіни Мазарелли — цю пані було важче ідентифікувати. Чи була це *Cacciavallara*?¹¹ Чи *la Zopparella*?¹² Чи, може, *la Capatosta*?¹³

⁶ Божевільний англієць (*ит.*).

⁷ Доброго ранку, синьйоре (*ит.*).

⁸ Лист (*ит.*).

⁹ Дружина горбаня. — Прим. авт.

¹⁰ Горлопанка. — Прим. авт.

¹¹ Жінка, яка продає сир. — Прим. авт.

¹² Жінка-кривоніжка. — Прим. авт.

¹³ Уперта. — Прим. авт.

